

Finansiella stabilitetsrådet

Överenskommelse om samarbete avseende finansiell stabilitet och krishantering

Överenskommelsen är upprättad mellan Regeringskansliet (Finansdepartementet), Sveriges riksbank, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret, nedan benämnda parterna.

1. Bakgrund och syfte

Det finansiella systemet har en viktig roll i ekonomin. Det finansiella systemet är väl fungerande om det kan fullgöra sina tre grundläggande funktioner – förmedling av betalningar, omvandling av sparande till finansiering och riskhantering. I väl fungerande ligger även att systemet är stabilt i meningen att det har motståndskraft mot störningar som hotar dessa funktioner. En allvarlig kris i det finansiella systemet riskerar att leda till omfattande ekonomiska och sociala kostnader. Ett verkningsfullt förebyggande arbete och en väl fungerande och effektiv krishantering är följaktligen av stor betydelse. Att det finansiella systemet fungerar väl är således en förutsättning för att ekonomin ska fungera och växa.

De myndigheter som ingått denna överenskommelse har alla olika uppgifter i syfte att främja finansiell stabilitet. Regeringen (genom Finansdepartementet) ansvarar för regleringen på finansmarknaden och har ett övergripande ansvar för krishantering. Finansinspektionen har ansvar för tillsynen över finansiella företag och finansiella marknader samt för att vidta åtgärder för att motverka finansiella obalanser. Riksgäldskontoret är resolutionsmyndighet, garantimyndighet avseende insättningsgarantin och investerarskyddet, samt ansvarig för förebyggande statligt stöd. Sveriges riksbank ska främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Sveriges riksbank har ansvar för ett centralt betalningssystem och valutareserven samt har möjlighet att tillföra likviditet om den finansiella stabiliteten är hotad.

Företrädare för myndigheterna träffas regelbundet i Finansiella stabilitetsrådet. I rådet diskuteras frågor avseende finansiell stabilitet, behovet av åtgärder för att motverka uppbyggnaden av finansiella obalanser, och, i händelse av en finansiell kris, behovet av åtgärder för att hantera en sådan situation.

Myndigheterna har ansvaret att hantera en finansiell kris som drabbar Sverige. För att uppnå en så ändamålsenlig och effektiv krishantering som möjligt ska myndigheterna inom sina respektive ansvarsområden därför verka för ett gemensamt och samstämmigt agerande.

Även i det förebyggande arbetet, till exempel i Finansiella stabilitetsrådet, är samverkan och kunskapsutbyte mellan myndigheterna viktigt. Detta gäller även internationella sammanhang i och med att de finansiella företagen i allt större utsträckning arbetar över nationsgränserna.

Denna överenskommelse beskriver myndigheternas ansvarsområden, uppgifter och roller i arbetet att främja den finansiella stabiliteten och i krishanteringen. Syftet med överenskommelsen är att ge en avsiktsförklaring om samarbete och om informations- och kunskapsbyte för att uppnå ändamålsenlig krishantering och främja den finansiella stabiliteten i Sverige.

Överenskommelsen är inte juridiskt bindande. Den samverkan och det informationsutbyte som framgår av överenskommelsen förändrar inte det ansvar eller den beslutanderätt som respektive part har avseende sina uppgifter.

Överenskommelsen ersätter den överenskommelse som ingicks mellan parterna i maj 2009. Det huvudsakliga skälet till en ny överenskommelse är att myndigheterna sedan 2009 har fått nya roller i arbetet med finansiell stabilitet och krishantering samt att regeringen 2013 inrättade Kommittén för finansiell stabilitet (Dir. 2013:120) och därmed skapade Finansiella stabilitetsrådet.

2. Myndigheternas ansvar för finansiell stabilitet och krishantering

Det finns ett ramverk för finansiell stabilitet och krishantering, fastlagt av riksdagen i lagstiftning och i EU-regler. Parterna har olika roller i det arbetet, vilka närmare beskrivs nedan. Samtidigt har de ett gemensamt ansvar att värna den finansiella stabiliteten genom ett nära och effektivt samarbete.

*Finansdepartementet ansvarar för regelgivningen och handläggningen av
regeringsbeslut om vissa åtgärder*

Finansdepartementet ansvarar för att utarbeta och bereda reglering för företag, handel och tjänster på finansmarknaderna och i det finansiella systemet. Regleringen ska syfta till att uppnå väl fungerande marknader, finansiell stabilitet och ett högt konsumentskydd. Finansdepartementet följer utvecklingen på de finansiella marknaderna och för det fall förändringar i regelverket är påkallade initierar departementet sådana. Finansdepartementet ansvarar också för att genomföra EU-direktiv och anpassa svensk lagstiftning till EU-förordningar på finansmarknadsområdet.

Finansdepartementet och regeringen har också ett övergripande ansvar för krishantering och samordning av denna. Därutöver har regeringen att pröva vissa frågor avseende finansiell stabilitet. Det gäller t.ex. resolutionsåtgärder som kan få direkta budget- eller systemeffekter och avtal om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut. Finansdepartementet ansvarar för handläggningen av dessa frågor och för att upprätta förslag till regeringsbeslut

Finansinspektionen ansvarar för tillsynen

Finansinspektionen är tillsynsmyndighet för finansiella företag och finansiella marknader. Finansinspektionen, som är en myndighet under regeringen, ansvarar för tillsyn, regelgivning och tillståndsprövning och har rätt att ingripa om ett företag inte följer lagstiftningen. Av detta ansvar följer bland annat att Finansinspektionen bestämmer kapital- och likviditetskrav för banker och andra finansiella företag. I detta arbete ska Finansinspektionen verka för att det finansiella systemet är stabilt och präglas av ett högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagens behov av finansiella tjänster. Detta gör Finansinspektionen dels genom att löpande analysera och följa utvecklingen i det finansiella systemet för att tidigt upptäcka sårbarheter och risker, och dels genom att genomföra fördjupade undersökningar av förhållanden i enskilda företag.

Finansinspektionen ansvarar även för att vidta åtgärder för att motverka finansiella obalanser i syfte att stabilisera kreditmarknaden och har därmed det huvudsakliga ansvaret för makrotillsynen.

Riksgäldskontoret är resolutions-, stöd- och garantimyndighet

Riksgäldskontoret (Riksgälden) är en myndighet under regeringen som ansvarar för hantering av kriser i banker och finansiella företag. Riksgälden är även statens centrala finansförvaltning med ansvar för statlig upplåning och statliga betalningar. Riksgälden är

resolutionsmyndighet, stödmyndighet samt garantimyndighet. Som resolutionsmyndighet kan Riksgälden genom resolution avveckla eller rekonstruera fallerande kreditinstitut och värdepappersbolag på ett sådant sätt att kritiska funktioner upprätthålls och utan betydande effekter på den finansiella stabiliteten. Riksgälden ska även planera för hur och säkerställa att sådana institut kan hanteras genom resolution vid en finansiell kris. Detta innebär bland annat att Riksgälden för varje sådant institut beslutar om ett minimikrav på förlustabsorberande kapital och nedskrivningsbara skulder så att institutet ska kunna absorbera förluster och återkapitaliseras i händelse av resolution. Som stödmyndighet ska Riksgälden förbereda och vidta åtgärder om förebyggande statligt stöd. Som garantimyndighet ansvarar Riksgälden för insättningsgarantin och investerarskyddet.

Riksgälden hanterar inom ramen för dessa uppdrag även resolutionsreserven, stabilitetsfonden, och insättningsgarantifonden.

Sveriges riksbank ska främja ett säkert och effektivt betalningsväsende och kan tillföra likviditet vid en finansiell kris

Riksbanken ska främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Riksbanken strävar efter att förebygga hot mot den finansiella stabiliteten genom att löpande analysera och följa utvecklingen i det finansiella systemet för att tidigt upptäcka risker och sårbarheter. Riksbanken fattar beslut om att tillföra likviditet till det finansiella systemet och på vilka villkor detta sker. Det kan innebära att Riksbanken anpassar villkoren för banker att tillfälligt låna hos Riksbanken eller ger likviditetsstöd till enskilda institut på särskilda villkor. Riksbanken har en valutareserv som ger möjlighet att fatta beslut om likviditetsstöd i utländsk valuta. I uppdraget att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende ingår att tillhandahålla det centrala betalningssystemet RIX som hanterar stora betalningar mellan banker och vissa andra aktörer och att ansvara för landets kontantförsörjning.

Finansiella stabilitetsrådet

Kommittén för finansiell stabilitet består av Finansiella stabilitetsrådet, en beredningsgrupp och ett kansli. Finansiella stabilitetsrådet är ett forum där företrädare för regeringen, Finansinspektionen, Riksgälden och Riksbanken träffas regelbundet och diskuterar frågor om finansiell stabilitet, behov av åtgärder för att motverka uppbyggnaden av finansiella obalanser och, i händelse av en finansiell kris, behovet av åtgärder och koordinering för att hantera en sådan situation. Rådet fattar inga beslut, utan diskuterar endast potentiella behov av åtgärder. Regeringen och myndigheterna fattar själva beslut om eventuella åtgärder inom sina

respektive ansvarsområden. Finansmarknadsministern är ordförande i rådet.

Beredningsgruppen ansvarar för att planera och bereda rådets möten och bidra till regelbundet informationsutbyte. Beredningsgruppens medlemmar utses av respektive part.

I normalfallet träffas rådet två gånger per år och beredningsgruppen en gång per månad. Vid behov träffas de oftare.

Internationellt samarbete

Sverige är en liten öppen ekonomi och ett land med en stor finanssektor i förhållande till ekonomin i stort. Finansmarknaden är internationellt integrerad och finansiella företag är i många fall gränsöverskridande. Det är därför viktigt att parterna medverkar i internationellt samarbete för normbildning på det finansiella området för att där främja svenska positioner och intressen och bidra till finansiell stabilitet.

För att främja finansiell stabilitet deltar parterna i internationella policydiskussioner samt i kommittéer och arbetsgrupper kring frågor som rör finansiell reglering, tillsyn och krishantering, bland annat inom EU-samarbetet, Internationella valutafonden (IMF), Organisationen för ekonomisk samarbete och utveckling (OECD), Bank for International Settlements (BIS), Baselkommittén för banktillsyn och Financial Stability Board (FSB).

Vissa av parterna samverkar även med motsvarande utländska myndigheter inom ramen för de tillsyns- och resolutionskollegier som inom EU har upprättats för gränsöverskridande institut.

3. Myndigheternas samarbete samt informations- och kunskapsutbyte avseende finansiell stabilitet och krishantering

Samverkan

Parterna ska samverka i syfte att främja den finansiella stabiliteten och få till stånd en väl fungerande krishantering. Effektiv samverkan förutsätter att varje myndighet agerar utifrån den ovan beskrivna ansvars- och rollfördelningen. Samverkan sker bl.a. inom ramen för Kommittén för finansiell stabilitet, Finansiella Sektorns Privat-Offentliga Samverkansgrupp (FSPOS) och Samverkansområdet Ekonomisk Säkerhet (SOES). I de lagar och förordningar som styr parternas verksamhet rörande finansiell stabilitet finns närmare bestämmelser om samråd och informationsutbyte vid hantering av ärenden enligt respektive regelverk.

Myndigheterna ska sträva efter att samverkan sker på relevanta nivåer i respektive myndighet med hänsyn till frågans art och betydelse.

Informationsutbyte och informationsinsamling

För att främja finansiell stabilitet ska parterna löpande utbyta information och data inom ramarna för gällande sekretessregler och övrig reglering på området. För en väl fungerande krishantering är det särskilt viktigt att parterna utan dröjsmål informerar varandra om sin bedömning av situationen och om vilka åtgärder som kan vara aktuella att vidta i samband med händelser som kan bedömas utgöra ett hot mot den finansiella stabiliteten.

Parterna ska vidare:

- Informera varandra om händelser eller utvecklingstendenser av betydelse för finansiell stabilitet.
- Informera om arbetet med krisberedskap hos respektive part och planera för gemensamt arbete kring krisberedskap.
- Informera om internationellt arbete inom området och samråda om ställningstaganden i det internationella samarbetet.
- Informera om förändringar av större betydelse när det gäller intern organisation, riktlinjer eller liknande, när detta kan ha betydelse för arbetet med finansiell stabilitet och krishantering.

En ambition ska vara att samordna information som lämnas till internationella organisationer.

Parterna ska sträva efter att samarbeta för att undvika att samla in och bearbeta information med samma innehåll som parterna lika lätt kan dela mellan sig. Målet för samarbetet kring informationsinsamling är att minska arbetsbelastningen såväl för inrapporterande företag som för parterna. När någon eller några av parterna behöver tillgång till information av snarligt innehåll bör parterna ha som ambition att samordna insamlingen i största möjliga mån.

Parterna ska sträva efter att uppmärksamma och undanröja hinder och begränsningar avseende insamling och utbyte av information och data. Parterna avser att upprätta tekniska förutsättningar för effektiv och säker kommunikation för utbyte av känslig och icke-känslig information.

I syfte att underlätta informationsinhämtning och informationsutbyte är det parternas avsikt att – också bilateralt – vid behov ingå särskilda överenskommelser avseende informationsutbyte inom specifika områden.

Parterna ska verka för att organisera gemensamma krisövningar samt fastställa rutiner för samverkan vid en finansiell kris.

Kunskapsutbyte

Parterna ska utbyta allmän information som är relaterad till respektive myndighets kompetensområde, inklusive kris- och scenarioövningar, konferenser, seminarier och arbetsgrupper. En myndighet kan bjuda in medarbetare från de andra myndigheterna för att delta i olika sammanhang, med kunskapsutbyte som syfte.

4. Hänvisning till andra relevanta överenskommelser

Parterna kan ingå detaljerade överenskommelser på områden där samarbetsformerna behöver anges mer i detalj. Parterna åtar sig att informera Kommittén för finansiell stabilitet när nya överenskommelser träder i kraft, eller färdigställs på annat sätt. Dessa listas i bilagan, som uppdateras löpande av Kommittén för finansiell stabilitet. De detaljerade överenskommelser som är listade i bilagan får ändras, strykas, och nya får tillkomma, utan att denna överenskommelse anses förändrad.

5. Översyn av överenskommelsen

Överenskommelsen gäller tillsvidare. En översyn och uppdatering av överenskommelsen bör ske löpande, minst vartannat år.

6. Ikraftträdande

Denna överenskommelse börjar gälla när samtliga parter har undertecknat den. Samtidigt upphör överenskommelsen från maj 2009 att gälla. Överenskommelsen upprättas i fyra likalydande exemplar, varav parterna erhåller var sitt.

Stockholm, 7 december 2016

Ulf Holm
Statssekreterare

Stefan Ingves
Riksbankschef

Erik Thedéen
Generaldirektör

Hans Lindblad
Riksgäldsdirektör